

MEZŐGAZDASÁGI NÉPOKTATÁS

A GAZDASÁGI SZAKTANITÓK ORSZÁGOS EGYESÜLETENEK HIVATALOS KÖZLÖNYE

Előfizetési díj Egy évre 8— pengő.
Az előfizetési- és hirdetési díjak a Gazdasági Szaktanitók Országos Egyesülete főpénztárának Kisújszállásra az 54.135. csekkzámlán küldendők.

FELELŐS SZERKESZTŐ
SZÉP LÁSZLÓ

Megjelenik augusztus hó kivételével minden hó 1-én. Szerkesztőség Kiskunfélegyháza
Az egyesület tagjai a lapot tagdíjuk fejében kapják.

A lap kiadásáért felel: PIGNICZKY FERENC elnök, Szekszárd. Kiadótulajdonos: A Gazd. Szaktanitók Orsz. Egyesülete, Szekszárd

Töprengés

Lapunk legutóbbi számában rövid kis hír adta tudtul, hogy ismét három kartársunk hagyta el státusunkat s ment át a földművelésügyi kormányzat szakoktatásához. Ha futólag olvassuk a hírt, egyszerű örségváltásnak tűnik csak fel ez a távozás, hiszen távozó kartársaink továbbra is megmaradnak nemes hivatásuk szolgálatában, csak, úgy mondjam, gazdát cseréltek. Először én is csak végigfutottam ezen a kis híren, de azután megint csak visszahúzott valami hozzá és ennek az újbóli elolvasásnak valami döbbenetes hatása volt rám. Talán az is befolyásolt, hogy ezt a hírt megelőzőleg pár sorral feljebb ezeket olvastam: „A Mezőgazdasági Népoktatás havonként meglátogat. Miért nem adod vissza e látogatásokat legalább évenként egyszer.” Megdöbbenésemet azután még jobban fokozta az, amikor tovább lapoztam és a Szerkesztő postája között a következő üzenetet találtam „Sokaknak figyelmébe ajánljuk a „Hirek“ közötti kérdésünket, ami fájdalmas felkiáltásnak is vehető.” Tudom, Szerkesztőnk is valami sebet vett észre státusunkban, amikor ezeket a súlyos szavakat papírra vetette. Ennek a hatása következtében rövid képekben elvonult előttem státusunk multja, jelenje és jövője s bensőmben én is fájdalmasan felkiáltottam.

Ez a három távozás nem az első és úgy tudom nem is az utolsó státusunkban. Ebben a távozásban csak egy megnyugtató momentum van, hogy a nagy nemzeti cél, amiért mindnyájan dolgozunk, ezzel nem

vesztett semmit — s végeredményben ez a fontos — de sokat vesz egy amúgy is nehezen kibontakozó státus, amelyik ambicionálja magának az emelkedést, de sajnos magasabbra nem igen jut, sőt még kiindulási pontjánál is rosszabb helyzetbe kerül. Státusunkban e távozások folytán előállott hiányt és veszteséget még ezután jobban fogjuk érezni, tekintve, hogy Minisztériumunk bölcs belátása újabb és újabb mezőgazdasági népiskolákat állít fel. Ezeknek a szervezésére és vezetésére tapasztalt, értékes munkaerőre lenne szükség. Szaporodik tehát a hajóink száma és sajnos fogyanak a kormányosaink. Távozó kartársaink bizonyára gazdag tapasztalatokkal távoznak tőlünk, hiszen mindegyikük kitűnő mester mellett dolgozott. Ez a tapasztalatgyűjtés azonban a mi iskoláink számára elveszett. Ismétlem azonban az általános mezőgazdasági szakoktatás számára nem, mert távozó kartársaink új állomáshelyeiken tovább folytatják nemzetépítő munkájukat. Itt csak egy aggasztó jelenség van, mi lesz nálunk az utánpótlással.

A távozó kartársak tagadhatatlanul irt hagytak maguk után státusunkban. Ugy érzem egy nagy kérdést küldünk a távozóknak után. Miért? Sajnos nem tudunk mindnyájan és mindnyájukkal beszélni s feltenni a mindnyájunkat erősen foglalkoztató kérdést, ezért magam kezdtem rá feleletet keresni. A kérdések özönét nem az összes lehetőségek felé irányítottam, hanem csak egy eshetőséget vizsgáltam, mi lehet nálunk az

a hiba, amiért kartársaink a másik őrökre állottak át. Az összes eshetőségek közül csak ez az egy érdekelt, mert úgy éreztem, hogy ezen a téren is találunk feleletet. Elvonultattam magam előtt azt a hét és fél esztendő, mióta ennek a státusnak tagja vagyok s kezdtem gondolkodni azon, hogy vajon én mindig megelégedett voltam-e, vajon bennem hasonló gondolatok nem támadtak-e sohasem. Megpróbáltam beleélni magam távozó kartársaink lelki világába. Sok mentséget találtam számukra, kieleződtek előttem a hibák s kezdtem keresni, hogy vajon azon aggodalmak, amelyek most engem elővettek, másokban is nem támadtak-e fel. Elővettem a Mezőgazdasági Népoktatás régi és új számait és kerestem benne a mások megállapításait, hiányérzeteit, hibatalálásait s láttam ezekből a sorokból, hogy nem vagyok egyedül. Talán nem leszek unalmas, ha felsorolom azokat a cikkeket, amelyek hasonló aggodalmakról szólnak. A multból mindig erőt meríthetünk, még ha fájó emlékekre találunk is. Időrendi sorrendben sorolok fel néhány cikket a lapunkban megjelentek közül s talán akad a kartársak közül valaki, aki újból elolvassa ezeket a „fájdalmas felkiáltásokat.“ Így én is hamarabb kapok felmentést és igazolást a cikkekemre. Jöjjenek tehát ezek a sokatmondó cikkek: 1. A G. Sz. O. E. 1932. évi emlékirata és annak 1934. évben felterjesztett kiegészítése. 2. 1934. év „Közgyűlésünk elé.“ 3. 1935. év XI. hó „Időszerű kérdéseink.“ 4. 1937. év II. hó „Mezőgazdasági tanerők képzése.“ V hó „A gazdasági szaktanítóképzés reformjához.“ VI. hó „A mi sorsunk.“ XII. hó „Státusunk helyzetének áttekintése.“ 5. 1937. év XI. hó „Szakfelügyelet.“ 6. 1938. év III. hó „Metamorfózis“ stb. stb.

Ha ezeket a sorokat figyelmesen átolvassuk, azt hiszem némileg feleletet is találunk az általam felvetett miért-re. Az évtizedek óta megoldatlan problémák sokszor a bizonytalanság érzetét keltik az emberben s lehet távozó kartársaink előtt sok megoldatlan probléma merült fel, amelyre feleletet máshelyen próbáltak keresni.

Rövidkivonatokban tartsunk seregszemlét azok felett a hibák felett, amelyek talán

szintén felmerültek távozó kartársaink előtt. Sokszor olvastuk lapunkból, hogy ismételtén felvetik a szolgálati szabályzat sürgőségének kérdését. Népes státusunk és szép számú iskoláink még mai napig is szolgálati szabályzat nélkül működnek, pedig ennek a megjelenése mennyi kellemetlen surlódástól mentené meg testületeink életét. Igazgató és tantestület kevesebbet kerülne egymással szembe. Hosszú ideig küzdöttek elődeink az új tantervért, míg végre megjelent s a VIII osztályú elemivel kapcsolatban már is változni fog. A tanerőképzésnél az egyetem kapui helyett, a szaktanítóképző kapui nyíltak meg a hozzánk kívánczók előtt.

A VI. fizetési osztály ajtaja úgylátszik végleg bezárult előttünk. Egyesületi életünk is kívánnivalót hagyott maga után.

Egyetlen lapunk — amelyik havonként egyszer jelenik meg — nemcsak, hogy gondot okozhat Szerkesztőnknek a részvételtség miatt, hanem még „fájdalmas felkiáltásra“ is készíti.

Sokunknak fájt annakidején a hosszú ideig való óradíjaskodás. A kinevezésig eltöltött hosszú idő bizony nagyon nehéz volt s most érezzük csak igazán, amikor már belekerültünk a fokozatos előhaladásba. A régi és legújabb kartársaink ebből a szempontból sokkal kedvezőbb helyzetben voltak és vannak, mint mi voltunk annakidején.

Sok iskolánk van kedvezőtlen anyagi viszonyok között, küzd a fennmaradásáért. Lehet néhány kartársunknak ez is elvette a kedvét.

A tanulókkal való foglalkozás is nehezebb a mi iskoláinknál, mint más szakintézetnél, mert ide nemcsak azok járnak, akik önként is jönnek hozzánk s így nem szelektált, csak a mezőgazdasági tudományok iránt érdeklő növendéksereggel állunk szemben. Sokszor befolyásolják kedvezőtlenül az előadót az iskoláinkba nem való gyermekek érdeklődés nélküli arca. S még lehetne a sebek felsorolását tovább folytatni.

Ezek a gondolatok vettek körül, mikor feleletet próbáltam találni kartársaink távozása miatt. Lehet, hogy tévedek, lehet, hogy megközelítettem a távozás okát. A pontos válaszadásra egyedül távozó kartársaink lennének autentikusok. Nem is az ok meg-

állapítása volt a főcélom, ami kezembe ragadtatta a tollat, hanem az, hogy a pársonos kis hír felkorbácsolta bennem ezeket a fájó gondolatokat s nem akartam ezekkel egyedül maradni. Több szem többet lát s ha összevetjük erőnket és akaratumkat, talán még felemelhetjük státusunkat arra a magaslatra, ahová elődeink oly sok fáradozással akarták emelni. Ha továbbra is le-targiába merülve nézzük a napok rohanását fejük felett, akkor ez az igazán nemes életfeladatot választott státus elmerül a szürkeség homályába. Fél gyógyulást és sikert jelent az, ha a hibát még idejében észre vesszük. A kijavításhoz vagyunk elegenden, vannak értékeink, akikre támaszkodva és akiknek vezetésében bízva várjuk sorsunk jobbrafordulását. Hiszen olyan szép ez a mi pályánk s egy-egy iskolánk annyi örömet és csendes alkotó munkát adhat s ezt meg is találjuk, ha iskoláink szerelmesévé válunk. Ha néha csüggedés vesz erőt rajtunk, jusson eszünkbe Miniszterünk ígérete, amit 1934-ben tett Egyesületünk akkori

vezetőségének: „Biztosíthatom a szaktanítói egyesületet, hogy gazdasági szakoktatókra az országnak feltétlen szüksége van, tehát e terület minden komoly aggodalom nélkül nézhet a jövő elé.“

Végül Töletek veszek búcsút távozó kartársaim. Tudom nehéz volt a választás számotokra. Nekünk is fáj, hogy elmentetek. Hivott az Alma Mater, ami kitörölhetetlenül vési a szárnyai alól kibocsájtottak lelkébe a Hozzá való visszatérést. Ezt mindnyájan érezzük, akik valaha odajártunk. Ez a búcsú nem végleges. Mi találkozni fogunk Veletek minden újabb magyar gazdageneráció szárnyrabocsájtásánál. A mi útjaink nem párhuzamosan haladnak egymás mellett, mi sokszor találkozunk az útvonalak metszéspontjánál. Tudom nem fogtok megtagadni bennünket, hanem boldog mosollyal szorítjuk meg egymás kezét minden újabb magyar rög felett s egymásnak vetett vállal neveljük az áldott magyar föld kérges kezű szerelmesét, a magyar parasztot.

Nagykőrös

Fazekas István.

A mezőgazdasági ismeretek tanítása a szegedi tankerület nevelő iskoláiban*

A szegedi tankerületben 701 elemi népiskola ismerteti egészen általánosságban a mezőgazdálkodás elemeit. Ezek közül 19 nyolcosztályos. A VII—VIII. osztályokban már szakszerű és a gyakorlati életet annyira figyelembevevő az oktatás, hogy előkészítő jellege van a hivatásos foglalkozásra. Ebben a 19 iskolában a VII—VIII. osztályos tanulók száma 939. A nyolcosztályos elemi népiskolából kikerülő tanulók már a 14. életévükkel befejezik iskolai tanulmányaikat. Kívánatos, hogy mezőgazdasági vidékeken a mezőgazdasági népiskolákban vagy gazdasági irányú továbbképzőkben még egy évig tovább tanulják a gazdasági tárgyakat.

Az elemi népiskolák mellett 250 általános továbbképző működik, amelyekben ugyan az oktatás előterében a közismereti tárgyak vannak, de tanítanak mezőgazdaságiakat is. Ezekben az iskolákban a múlt évben kísérletet tettünk több helyen arra, hogy a szorgalmi idő megrövidíttessék és az előírt tananyagot rövidebb idő alatt, heti több óraszámban, végezzék el. Ezekben az iskolákban a tanítás november 1-től március 31-ig tart. A kísérletek természetesen csak olyan iskolákban voltak bevezethetők, amelyekben több tanterem és több tanító, több tanuló van. Még így is mutatkozik sok nehézség. A jelen iskolai évben ezekben a kísérleti iskolákban a heti óraszámot 11-re szálítottuk

* Dr. Kisparti János tankerületi kir. főigazgató elnöki megnyitójából,

le. A kísérlettel elsősorban a beiskolázás körül tapasztalt bajokon akartunk segíteni, ami több helyen sikerült is. A továbbiak során megfontolandó az a javaslat, hogy olyan iskolákban, amelyekben a szorgalmi idő nem vonható össze, a gazdasági tárgyak tanítását megfelelő képesítésű vándortanítóval lássák el, aki hat iskolában a hét más-más napján tanítaná a mezőgazdaságtant, míg a közismereti tárgyak tanítása továbbra is az ottani tanítók kezében maradna. Ez a gazdasági szaktanító az iskolai év befejezése után lehetne a körzetben a gazdálkodó szülők tanácsadója, megfigyelhetné tanítványainak az otthoni mezőgazdasági munkálatokban végzett teljesítményét.

Gazdasági irányú továbbképző iskola a tankerület területén Békés megyében 21, Csanád-Arad-Torontál megyében 28, Csongrád vármegye, Szeged, Hódmezővásárhely területén 89, összesen 138 működik. Gyakorlóterületük összesen 121 katasztrális hold. Az átlag 1380 négyzetöl. Az országos átlagnál 480 négyzetöllel több. Nincs gyakorlóterülete Békésben 2, Csanádban 2, Csongrádban 4, összesen 8 iskolának. A gazdasági irányú továbbképzőben a súlypont a gazdasági tárgyak tanításán van. Az oktatás eredménye itt-ott még károsan befolyásolja az a körülmény, hogy nincsenek eléggé felszerelve szakkönyvekkel a tanítói könyvtárak és a tanulók nincsenek eléggé ellátva tankönyvekkel. Haladás azonban ezen a

téren is észlelhető. A tanítói könyvtarakba mindenütt beszerezték a földművelésügyi minisztérium kiadásában megjelent Gazdaságtant, a Gazdasági alapismereteket, a Kis kertészt és több más mezőgazdasági tárgyú munkát. Takarékosági okokból néhány évvel ezelőtt bizonyos fokú visszaesés állott be ez iskolák fejlesztésében, mert ahol a tanulók száma nem érte el negyvenet, ott az állami továbbképzőt állították vissza.

A régebbi önálló gazdasági népiskolák ebben az évben új elnevezést kaptak: *Mezőgazdasági népiskolák* lettek. Számuk tankerületünkben 14 és pedig: Békésben 6, Csanádban 2, Csongrád megye és Szeged területén 6. Együttesen 2256 fiút, 2803 leányt nevelnek. Gyakorlóterületük 357 kat. hold és 1300 négyzetöl. Átlag 25 kat. hold és 893 négyzetöl. *Kétségtelen, hogy a 12–15 éves gyermek mezőgazdasági irányú előkészítését legjobban ez az iskola teljesíti, hivatástudatát leghatékonyabban ez fejleszti.* A nyári félévben a heti 5 órából 4, a téli félévben a heti 10 órából 5 esik a fiúknál és leányoknál minden osztályban a gazdasági gyakorlati ismeretek tárgykörére. *Ez már nemcsak mélyíti és bővíti az elemi iskolában szerzett tudást, hanem az élethivatáshoz, a föld megműveléséhez szükséges gazdasági alapismeretekkel és készségekkel az életre is ellátja a tanulókat.* Gyakorlati alapon nevel a föld szeretetére és ezen keresztül a nemzeti életközösségre. Munkájában gátló körülmény az, hogy főképpen városokban olyan elemeket is be kell fogadnia, amelyeknek semmi kapcsolatuk nincs és a jövőben sem lesz a mezőgazdasággal.

Ami ezekben az iskolákban folyik, nem a szó valódi értelmében vett szakképzés. Ezek nevelő iskolák: a tanítás középpontjában a mezőgazdasági szaktárgyak vannak, de tekintettel kell lenni a lélek egészét művelő feladatokra épen úgy mint arra, hogy a gyakorlati életre készítünk elő. Amit el akarunk érni: *beállítottság a mezőgazdasági életre.* Amint az egyik hivatalos utasítás is mondja: ez az oktatás-művelés azt célozza, hogy a tanuló szeresse meg a hazai rögöt, becsülje meg a tisztességes, becsületes munkát és kedvelje meg a gazdálkodást. Ezek a tanulók még innen vannak azon a koron, amelyben szó lehet valódi szakképzésről. Nagyon megszívlelendőnek tartom mindazt, amit az új Utasítások a nevelőlehetőségek kihasználásáról mondanak, elmélkedésre méltó mindaz a sok nevelőszempont, amelyet ajánlanak. A nevelő munka az egész emberre vonatkozik, testi-lelki erőinek kifejlesztésére, erkölcsi jellemének kialakítására. A szakismereteket ez az erkölcs, ez a jellem teheti csak igazán hatékonyakká.

Ezekben az iskolákban a 15. évben befejeződik a rendszeres oktatás. Bármennyi ismeretet visznek magukkal a tanulók az életbe, nem lesz annyi, amennyire majd az életbe szükségük lesz. Készen bennük az iskola a tanítási anyag kiszemelésével, az oktatási munka módszerével, a készségek fejlesztésével vágyat az *önképzésre.* Az volna

kívánatos, hogy a leendő földművesek és kisgazdák minél nagyobb számban kerüljenek a gazdasági szakiskolákba, a szakintézmények által rendezett tanfolyamokra, azért már a nevelőiskolákban ismertessék meg velük ezeket az intézményeket, szoktassák rá megfelelő szakmunkák olvasására, adjanak teret beszélgetésben, munkában, cselekvésben, egyéni felfogásuk lehető érvényesítésére. Tegyük szellemüket rugalmassá a haladásra, fogékonyá, hogy majdan le tudják győzni azt a nem mindig hasznos túlzó konzervativizmust, amellyel talán a szülőiház gazdálkozásában találkozunk.

Az önképzés vágyának élesztője és állandó szítója az *élethivatás tudata.* Ennek a hivatástudatnak vannak értelmi elemei, amelyek majd később a serdülés éveinek elmúltával esnek nagy súllyal a latba. De vannak érzelmi szálai is és ezeket erősítheti a nevelő elsősorban az iskolakötelezettség éveiben azzal, hogy kedvvel dolgozzanak a tanulók a gazdaságban, érdeklődjenek annak minden részlete iránt és legyen alkalmuk egyéni munkájuk sikerét élvezni. A sikeren érzett öröm a hivatástudat egyik legerősebb érzelmi eleme. A mezőgazdasági viszonyok vidékenként különbözők. A nevelőnek a tanítás anyagát azoknak megfelelően kell kiszemelnie. Nem általánosságokkal és nem exotikumokkal, hanem csak a helyi adottságok figyelembevételével tudja tanítványában az érdeklődést felkelteni, tud olyan érzésmódot kialakítani, amely növendékét egész életre a földhöz köti. Van az oktatónak szabadsága az anyag kiszemelésére, de felelősség terheli. Az érzelmi élet mélységeiben gyökerező életihivatás tudata űzi, hajtja majd később a tanuló életcélja felé; kényszeríti, hogy mind n erejét, minden tehetségét annak szolgálatába állítsa. Csak akiben ez megvan, becsüli meg a földet, ragaszkodik hozzá a végsőkig, tud vele együttélni s tud érte áldozatot hozni. A mezőgazdasági szaktárgyak oktatása akkor éri a el igazán a célját, ha a magyar gyermekeket e magyar föld, a magyar mezőgazdálkodás szerelmeseivé neveli.

Mind e hatások elérésében felmérhetetlenül jelentős tényező a nevelő *életstílusa.* Az a szellemi erkölcsi magatartás, amelyet a tudás alakít. Ez lépést tart a tanítandó ismeretekben a kor követelményeivel, de gyökeresíti a tisztult érzésvilággal, amelynek összetevői a keresztény erkölcsi erőt, fajtánk szeretete, rendületlen hűség minden magyar értékhez és nem utolsó sorban a tanítványok megbecsülése, megértése, gondos felkarolása; cselekvővé teszi pedig az építőmunkában az akadályoktól vissza nem rettenő kitartó akarat. Életstílust, amely másokban is életet fakaszt, csak ilyen lelkiességben érlelődött meggyőződés nevelhet. Vélemények, egyéni nézetek csinálhatnak divatot; a divat máról-holnapra változik, a komoly életstílus magasan felet e van a divatnak. Életstílus: kis és nagy dolgokban egyaránt megtartani a helyes szemmértéket. Valami nagy szellemi erkölcsi, de inkább erkölcsi előkelőség, amely minden hivalkodás nélkül vonz. Aki követi, talán nem is tudja

szavakba önteni, hogy miért teszi, de érzi, hogy nem állhat neki ellen. Mágnes és nincs hatásosabb nevelő ennél a magnetizmusnál. A nevelőnek legyen stílusa napirendjében, a hétköznapi élet aprólékos ügyeinek elintézésében. Nincs alkalma világgá kürtölhető dolgok kitervelésére, véghezvitelére, de munkája, reklám nélkül is nagyobb értékű sok másénál, ha életstílusával szebbé, jobbra, emelkedettebbé teszi a sok-sok fiatal, magyar lélek életét. A 12—15 éves ifjú lelki alkatánál fogva jóval fogékonyabb mások életstílusa iránt, mint a fiatalabb. Ez még a külsőségeket utánozza, de a nagyobb ösztönszerűen megéri az erőt, amely az életstílust irányítja. És ez az erő imponál neki. A stílusban az élethez vezet.

Abban a reményben jöttünk össze, hogy az itt szerzett benyomások, a genius loci új indítást ad, egyre termékenyebbé, életszerűbbé és így a nemzeti közösség számára is hasznosabbá teszi alsófokú mezőgazdasági oktatásunkat.

Tanítási vázlat

a mezőgazdasági népiskola I. leányosztályának anyagából.

Tantárgy: háztartási ismeretek; 1 óra.

Tanítási anyag: a földműves ember lakása.

Tárgyi cél: az egészséges, kellemes lakás kellékeinek és berendezésének megismertetése.

Nevelői cél: az otthon szeretete, megbecsülése, szépítése

Szemléltetés: táblai vázlat, különböző korok lakóházainak képe, egyszerű lakásberendezések képe. — Állandó kapcsolat az otthonról hozott tapasztalatokkal, azok bővítése, a hibák javítása.

A tanítás részletes vázlata:

Előkészítés: Hova mész Te innen az iskolából? (Haza.) Miért csillog a szemed, mikor ezt a szót kimondod? (Mindenütt jó, de legjobb otthon.) Mit nevezünk otthonnak? (A házat, a lakást, ahol szüleinkkel együtt élünk.)

Céltűzés: Beszéljünk erről a lakásról, a mi otthonunkról.

Tárgyalás: I. A lakás, az otthon szerepe az ember életében. Mióta van az embernek lakása? Az ősembernek mi volt az otthona? (Faodú, barlang.) Miért volt rá szüksége? (Időjárás.) A lakás világtörténelmi fejlődésének rövid ismertetése a növények történelmi tudása alapján, képekkel szemléltetve. (Kérdve-kifejtéssel) Az emberek igénye növekedett s már nemcsak az időjárástól védte s védi őket a lakás, hanem kényelmes, meleg otthon nyújt. Mit érzünk, mikor ezt a szót kiejtjük otthon? (Beszélgetéssel.) Valami meleg, simogató biztonság van ebben a szobában, úgy fonódik körénk, mint az édesanyánk puha ölelése, mikor hazatértünk valahonnan: az iskolából, az életből... Az otthon áldott közelségéhez képest minden más hely csak messze idegen, mint ahogy semmi szeretet nem pótolja az édesanyánk szeretetét... Szerény otthonunk is kedvesebb nekünk, mint a legszebb palota, ahova néha elvezet bennünket az

élet útja. Itt pihenjük ki fáradalmainkat, itt keresünk vigasztalást, védelmet az élet sokféle küzdelmében! Vettétek-e észre, hogy akaratlanul is minden házat, minden más otthonot, ahol megfordulunk, a magunkéval hasonlítunk össze? S bármily egyszerű is a mienk, a legpompásabb, legkényelmesebb lakásból is hiányzik valami, ami otthon megvan. Emlékeztetek-e a mesebeli kiskirály és a kisleány történetére? (Az otthon szeretetének, megbecsülésének érzése.) A szegény embernek is lehet kedves, kellemes otthona, szüksége is van rá, mert ott pihen ki a munka fáradalmait. Mivel az otthon a lakás, azt kell úgy megválasztanunk és berendeznünk, hogy mindig jól érezzük benne magunkat. — (Táblai vázlat: I. Miért van szükségünk lakásra? Védelmet az időjárás ellen, otthon ad)

II. Milyen a jó lakóház? (Rávezető kérdésekkel) Ott töltjük el életünk legnagyobb részét, tehát legfontosabbak az egészségi követelmények. Naposfekvésű, világos, szellős, száraz, tiszta. Jó, ha kert, vagy fák vannak körülötte. Községünk melyik részén vannak ilyen lakóházak? Jó fekvésű lakásban sok a napsugár, ami a baktériumok megölője. Nyáron állandóan, télen gyakran szellőztetünk. Az ujonnan épült lakóházba mikor költözhetünk be? (Ha kiszáradt.) Miért jobb az alápincézett lakás? A szobák tágasak legyenek. Milyen gyermekek nevelődnek az alacsony, nedves, sötét, kicsi lakásban? Beszélgetés az újjvárosi lakóházak egészségi viszonyairól. (Táblai vázlat: a jó lakóház: naposfekvésű, száraz, szellős, tágas, világos tiszta.)

III. A lakás beosztása, berendezése. Milyen helyiségek vannak lakásunkban? (Egy vagy két szoba, konyha, mellékhelyiségek.) A lakás beosztásánál is az egészségi követelmények legyenek irányadók. (Kérdve-kifejtéssel) A növények otthoni körülményei. Legtöbb helyen két szoba van. A nagyobbat használjuk alvásra, a kisebbet nap-pali tartózkodásra. A lakás a család kényelmét szolgálja, tehát helyes dolog-e, ha az egyik szobát nem használjuk és „tiszta-szobának“ rendezzük be? (Tapintatosan rámutatunk a hibákra. Szegény embernek is lehet egészséges, jól beosztott lakása) Ahol csak egy szoba van, hogyan kell gondoskodnunk állandó jó levegőről? (A szellőztetés ismételt hangsúlyozása.)

Milyen legyen a szobák fala? (Meszelt. A mesz fertőtleníti és gyakrabban, olcsóbban tisztítható a meszelt fal). Padlózat. Legtöbb helyen agyagpadló van. Ez nem egészséges. A deszka padló előnye — A lakás berendezési tárgyai a butorok és különféle díszítő tárgyak. (Kérdve-kifejtéssel) A szobák berendezése. Milyen butorok vannak szobáinkban? (Felsorolás.) Tartós, jó butort vásároljunk, mert egész életünkre rendezkedünk be. Egyszerűség, csinosság! Mellőzzük a túl díszített, izléstelen butorokat. Szépek a magyaros butorok. (Képszemléltetés) A lakás kellemesebb, barátságosabb, ha díszítő tárgyakkal csinosítjuk. Ezeket is beszerezhetjük minden nagyobb anyagi

megerőltetés nélkül. Szőnyegek, függönyök, kézimunkák. Ezeket főleg ti leányok készíthetitek el. *(Leányoknak kell munkálkodniuk az otthon széptésén.)* A függönyök könnyen moshatók legyenek és ne vegyék el a szoba világosságát. Terítők, párnák stb. magyaros kézimunkával. (Kapcsolás a kézimunkaórán tanultakkal.) Képeknél vigyázzunk inkább egyszerű rajzokat vásároljunk, mint rikitőszinű, izléstelen lenyomatokat. Ne halmozzunk fel a lakásban mindenféle értéktelen csecse-becsét, mert ez nem szép és nehezebbé teszi a takarítást. A lakás egyik legszebb díszé az élővirág. Hogyan helyezhetjük el ezt? (Vázában, cserépben.) Milyen cserepes virágok vannak a Ti lakástokban? Éjjel szabad-e ezeket a hálószobában tartanunk? Milyen kedves képet nyújt az a falu, ahol virágosak az ablakok! Művirágokat miért ne tartunk szobáinkban? (Porfogó, izléstelen.) — *(Táblai vázlat: III. a lakás beosztása: szobák, honyha, mellékhelyiségek. A szobák berendezése: butorok, szőnyegek, képek, függönyök, kézimunkák, élővirágok.)*

Befejezés: Összefoglalás kérdések alapján. Milyen hatással van egész életünkre az „otthon”? (Ettől függ boldogságunk, kedélyünk stb.) Milyen lakásban lehet csak „boldog otthon”? A földműves ember hogyan rendezze be lakóházát? Milyen szerep jut nektek az otthon kellemessé tételében? *(Az otthon szeretetének elmélyítése.)* (A lakás többi helyiségének berendezése a következő óra anyaga.)

Balmazújváros.

Béky Gabriella.

Hivatalos rész

M. kir. vallás és közoktatásügyi minisztérium.
75043/1939. V. 2. ü. o. sz.

Felhívom, hogy lapjában tegye közzé az alábbi közleményt. „A m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter Mikó Zsigmond csallóközarányosi áll. tanítót, Mikóné Bencsik Julia csallóközarányosi áll. tanítónőt, Borbély Ferenc kecskeméti községi tanítót, Westsik Irén berettyóújfalui és Nemes Erzsébet dunaföldvári állami helyettes gazdasági szaktanítónőket állami gazdasági szaktanítókká, Tarjányi József kiskundorozsmai, Török László szolnoki, Szabó Imre turkevei és Nyerges Ferenc egri óradíjas helyettes gazdasági szaktanítókat pedig állami helyettes gazdasági szaktanítókká kinevezte. (75043/1939. V. 2. sz.)

Budapest, 1940. január hó 1-én.

Dr. Hóman Bálint s. k.

Elnöki kérelem.

Felkérem az egyes iskolák igazgatóit, hogy akik a márc. 30 – ápr. 7. teny. állatvásár és kiállításán állatokkal vagy baromfiakkal óhajtanak résztvenni, ezt az elnökségnek február 15-ig okvetlenül jelentsék be.

Elnökség. Szekszárd.

Azsáni szilva, ültetésre alkalmas, egy-két éves, már előjegyezhető a balmazújvárosi mezőgazdasági népiskolánál.

H I R E K

KÁPOLNAY JÓZSEF †

nyug. mezőgazdasági népiskolai igazgató január hó 14-én 60 éves korában Dunaföldváron meghalt.

A régi, sokat küzdött gazdasági szaktanítói gárda egyik érdemes és közkedvelt alakja távozott közülünk, aki ideálisan szerette pályáját és iskola-típusunk fejlődéséért élt és halt.

Valóságos szerelmese volt iskolájának, melynek évtizedeken keresztül volt lelkes, szorgalmas és fáradhatatlan vezetője. Minden idejét, erejét és tehetségét iskolája felvirágoztatásának szentelte.

Működését Tolna vármegye határán túl is ismerték és a szomszédos vármegyékből küldöttségek tanulmányozták és bámulták annak tökéletességét. Munkáját szűkebb hazája Dunaföldvár társadalma méltóképpen értékelte és becsülte.

A sok munka szemelláthatóan fárasztotta, de még fáradtan is dolgozott. Amikor nagyon megtörte a gond és a munka, néha elhatározta, hogy nyugalomba megy, de ha a legkisebb pihenséget érzett, elállt a szándékától s tovább dolgozott, fáradt míg teljesen ki nem dőlt.

Évekkel ezelőtt érezte, hogy nyugalomba kell mennie. Örömmel készítette is családi fészket, hogy a pihenést kedves környezetben élvezhesse, de a sors másképpen intézkedett — összeroskadt és örök pihenőre szebb hazába költözött.

DÖME SÁNDOR †

ny. mezőgazdasági népiskolai igazgató nyugalomba vonulásának második, életének 65. évében rövid szenvedés után Kaposvárott elhunyt. A mindnyájunk által szeretett és becsült Sándor bácsi küzdelmes élet után csendben, a világtól elvonultan kívánta eltölteni hátralévő éveit és Szolnokról, működésének utolsó állomásáról Kaposvárra költözött és ott húzta keresztül számításait a könyörtelen halál, pedig szorgalmas, odaadó, lelkiismeretes szolgálata után sok évet érdemelt volna nyugalomban. Rajta is beteljesedett a szaktanítói fátum, mint annyi más, mert ezen a pályán túlsok a 40 évi szolgálat és nagyon kevés idő marad a földi nyugalomra, azt hamarosan felváltja az örök nyugalom.

Kitüntetés

Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére Géher Lajos országos szakfelügyelőt, a szegedi kir. főigazgatóság szakelődóját *kormány-tanácsossá* nevezte ki.

A magas kitüntetés felett őszinte örömnünknek adunk kifejezést és legmelegebb szerencsekívánatainkat tolmácsoljuk.

Az 1930-ban végzett gazdasági szaktanítónőknek

Julius 7-én 10 éve lesz, hogy a kecskeméti „Alma Máter“ szárnyunkra bocsájtott.

Úgy érzem, Mindannyioknak kedves vágya, hogy ezt az évfordulót melegen és bensőségesen megünnepeljük.

Kérlek Benneteket, hogy a találkozó előkészítésében legyetek segítségemre. Mi a kívánságotok? Ötletek? Ki tudja Tanáraink és a státusba nem tartozó osztálytársak címét?

Örömmel várom leveleiteket!

Szerető üdvözléssel:

Kunmadaras, 1940. január hó.

Cicatricisné Nagy Lenke.

— **Elmélet és gyakorlat kérdései** a szakoktatásban címmel megjelent a szegedi kir. főigazgatói hivatal 5. ik közleménye. E kötet a múlt évben Makón, Szentesen és Szegeden tartott tanügyi kiállításokat ismerteti, egyben közli a Szentesen és Szegeden megtartott tanügyi szakértekezletek előadóinak igen értékes fejtegetéseit. Az izlésesen kiállított kötetben több sikerült fénykép szemlélteti a kiállítások részleteit és egyik közleménye pedig érdekes adatokat tár az olvasó elé a tankerület ipari és kereskedelmi iskoláiról. A tankerület eddigi négy közleménye a szenzáció erejével hatott a pedagógusokra, a mostani 5. ik kötet pedig kivétel és tartalom tekintetében messze felülmúlja elődjeit.

Nekünk hivatásszerűen kell foglalkoznunk a kiállításokkal. Tudjuk jól, hogy egy-egy bemutatóra való előkészület a remélhető siker érdekében mennyi időt, gondot, anyagi áldozatot és munkát követel meg. Mi tudjuk tehát legjobban értékelni a tankerület tanügyi kiállításait, köztük a szentesi mezőgazdasági kiállítás elért sikerét. De mi örvendünk legjobban annak is, hogy a kiállítás anyagát végre könyvben is leközlük s a jövő számára — igen helyesen — megrögzítik. Az adatokban számtalan eszmét és gondolatot kaptunk jövő kiállításaink előkészítésére, valamint részleteinek kidolgozására.

A könyvvel kapcsolatosan bepillantást nyerhetünk a testvér gazdasági iskolák, azaz ipar és kereskedelem intézeteinek a helyzetébe és megismerhetjük azok nagyon érdekes szervezési, működési, népesedési stb. adataikat. Mindezek ismerete értékes összehasonlításokra ad alkalmat, ezzel a jövő kialakulását tárhatja szeméink elé.

Dr. Kispartai János tankerületi kir. főigazgatónak iskoláinkról, azok működéséről, karunk munkásságáról alkotott kedvező véleménye már a múltban többször megnyilvánult. Jelen művében is szeretettel foglalkozik a gazdasági népoktatással s dicsérettel emlékezik meg iskoláinkról és azok tanerőiről. Ezért is hálásak vagyunk, egyben büszkeség hat át bennünket, hogy a könyvben státusunk tagjainak hét cikkét, s a kiállításokon szereplő iskoláink két fényképét közli.

A könyvet igen kedvezményes áron (50 fill.) lehet az iskoláknak megszerezni.

A szatymazi mezőgazd. népiskolánál 6 hónapos tisztavérű igen szép berkshire kanok kaphatók.

— **Eljegyzés — házasság.** Westsik Irénke berettyóújfalui kartársnőnk eljegyezte Száraz Gyula füzesgyarmati mezőgazd. népiskolai igazgató kollégánk. Szilágyi Piroska kiskundorozsmai gazd. szaktanítónő dr. Zsögön Egon szegedi m. kir. postatisztrel a budapesti cisztercita plébánia templomban házasságot kötött.

— **Könyvismertetés.** Fényes Kálmán biharkeresztési kartársunk úttörő és példaadó munkát végzett, amikor kiadta a Vitézek c. emlékkönyvét. Ebben községe értékeinek, a vitézeknek világháborús dicső tetteit foglalja gyöngyös bokrétaiba. Legtöbbjük az Ós-Biharország ugartörői. Ezeknek a hős bihari embereknek nagyszerű egyénisége kiválóan emeli a magyar öntudatot, a magyar önértéket. Kellott tehát, hogy mindezeket felszínre hozza megmentsék az utókor számára, a lelkes ifjúságnak, az új Nagy-Magyarország hőseinek. Bár minden község és város elkészítené így a maga aranykönyvét, hogy az ifjú nemzedék neveléséhez ily hasznos nemzetvédelmi munkával hozzájárulna. A minden tekintetben izléssel kiállított szép munka előszavát vitéz Báthory-Szűts Sándor ny. tábornok vitézi székkapitány írta. A tiszta jövedelmet a mű szerzője a biharkeresztési hősi halottak szobor-emlékműve javára ajánlotta fel. Községével törődő egyének eredményesen felhasználhatják.

— **Kormányzónk a falvakért.** Vitéz nagybányai Horthy Miklós, Magyarország Kormányzója, aki az első Községi Kongresszust is magas megjelenésével kitüntette — mint a kabinetiroda útján a „Falu” Magyar Gazda és Földmives Szövetség értesült — a Budapesten március 7–8-án tartandó Községek III. Országos Kongresszusa legfőbb védelmét elvállalni meggyeskedett. A Kongresszus védőségét József, Albrecht és József Ferenc királyi hercegek, Serédi Jusztinián bíboros-hercegprímás és Teleki Pál gróf miniszterelnök vállalták.

— **Szülői értekezlet a balmazújvárosi mezőgazdasági népiskolánál.** Január hóban tartotta a balmazújvárosi mezőgazdasági népiskola első szülői értekezletét, melynek az volt a célja, hogy a szülők az itt még nem ismert iskola rendtartásáról, munkaköréről és céljáról tájékozódást nyerjenek. Szendy István igazgató üdvözölte az értekezleten megjelent szülőket, majd ismertette az iskolát, hangoztatva azt, hogy a mezőgazdasági népiskola a magyar nép, közelebbről a falusi nép elméleti, főképp gyakorlati kiképzésének célját szolgálva az életre neveljen. Gyakorlóterületével bemutatja azt a gazdálkodást, amellyel helytelen, okszerűtlen gazdálkodásunkat helyessé, okszerűvé tehetik. Ismertette az iskoláztatási törvényt és a végrehajtás gyakorlatát. Béky Gabriella gazdasági szaktanítónő a lányok elméleti és gyakorlati tananyagáról adott bővebb felvilágosítást és azokról a nevelési eljárásokról, melyeknek célja, hogy a falusi lányokból művelt, ügyes, élelmes gazdasszonyokat neveljen a mezőgazdasági népiskola. A szülők kívánságára a tantestület elhatározta, hogy minden hónapban fog szülői értekezletet tartani.

Csongrádon I. díjas pekingi gácsérok darabonként 8 — pengőért kaphatók.

— **Uj tanerők a balmazújvárosi mezőgazdasági népiskolánál.** A Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter Ur iskolánkhöz szaktanero hiányában Helfrich Margit és Murkoczy János okl. tanítókat osztotta be kisegítő szolgálatra.

— **Esztergom.** Bihary Lajos távozása után az esztergomi mezőgazdasági népiskola vezetésével Miklós Gergely jászberényi sztan. nyert megbízást.

— **Betegszabadságon.** Bors Ignác rőszkei szaktan. 3 havi betegszabadságon van.

— **Dorozsma.** Vass János igazgató átvette az iskola vezetését.

— **Kunágota.** Náray Ferenc ny. igazgató földm. tanfolyamot tart.

— **A csongrádi iskola gazdaságának 1939. évi tiszta jövedelme 2100.49 P.** Az 1939. évi nemzetközi baromfikiállításán pekingi kacskákkal 6 első és 2 második, fehér magyar parlagi tyúkokkal II, I, és III, magyar ludakkal II. díjat nyerte, a külkereskedelmi hivatal tiszteletdíját, egy igen szép serleget.

— **Áthelyezés.** Börtsök Zoltánt a vkm. a ceglédi mezőgazdasági népoktatástól a sarkadi mezőgazdasági népiskolához helyezte át.

— **Szeghalom tiszta jövedelme 1756.87 P** volt. Az egy kat. holdra eső tiszta jövedelem 71.25 P. Legnagyobb bevételek voltak szarvasmarha- és lótenyésztéséből 1760.70 P, sertés és baromfite-nyésztésből 2402.41 P, kerti és szőlőbeli termé-nyek eladásából 1502.24 P.

— **Tatai mezőgazdasági népiskolához a vkm. szolgálattételre osztotta be Horváth István okl. tanítót kisegítői minőségben.**

FŐPÉNZTÁRI KIMUTATÁS az egyesületi tagok tartozásairól, mai zárlattal.

E tartozások 1940. évvégi összeget jelentik. A névsorban nem szereplőknek tartozásuk nincs.

Alexy Pál	10 60 P	Kövesdnyé Kovács F.	22 70 P	Paár Miklós	5 70 P
Ábrányi Ilona	3.60 „	Kuptics Anna	5.— „	özv. Pápayné Fekete J.	91.67 „
Andor Ferenc	25.— „	Klenner Blanka	5.— „	Rátkai Amália	3 60 „
Ambrusné Zádory M.	3.13 „	Kádár Kálmán	2 40 „	Rátné Gyulay J.	10 60 „
Antalóczy Etelka	10.60 „	Kóczyáné Bachó A.	13 60 „	Somlayné Zilahy E.	9 55 „
Bélafné Csutoros A.	3 60 „	Kristófné Paulinyi M.	10 60 „	Sebőkné Kontsek K.	8 84 „
Brennerné Gebe I.	10 60 „	Özv. Kántorné Metzker B.	18 60 „	Simek Irén	6 40 „
Biró Teréz	1.40 „	Kovács Marianna	10 60 „	Siha József	14 28 „
Benke Ferenc	20.60 „	Kissné Buza Piroska	10.60 „	Somlyay Kálmán	3 9) „
Bakos Ferenc	5.10 „	Kuruczné Domján E.	5 60 „	Schédáné Kalmár M.	10 60 „
Bartos Irén	10 60 „	Korompayné Nagy I.	4.40 „	Szabó Sarolta	28.60 „
Braun Ágoston	6 60 „	Kovács Károly	10 60 „	Szendy István	2.20 „
Bors Ignác	22 42 „	Kiss Anna	10.60 „	Szalay Rózsa	8 30 „
Brenner József	10.60 „	Krafcsik Gábor	10.60 „	Szabó Gábor	4 60 „
Buday Gusztáv	8.— „	Király Ferenc	5.35 „	Szigety Mária	10.60 „
Boros Mihály	0 40 „	Lévay Ilona	78 50 „	Szemerédy János	3 60 „
Báthor Margit	3.60 „	László Alice	10 60 „	Szabó Sándor	14 50 „
Dr. Csicsákné Szomolányi	10 60 „	László Béla	10 60 „	Tőrekyné Simó A.	29 80 „
Csongor Teréz	10 60 „	Molnárné Kovács M.	18 60 „	Dr. Topálné Koblenz T.	75.38 „
Deák Katalin	10 60 „	Miklósné Rakolczay M.	5.— „	Ticska Izabella	30 60 „
Dr. Égetőné Zádor M.	3.40 „	Meggyessy Irén	5.— „	Tőrekyné Sándor	0 20 „
Esztergályos Margit	10.60 „	Molnár Ferenc	0.40 „	Timárné Trajcsik L.	10.60 „
Fábián Miklós	00.60 „	Miklós Gergely	7 40 „	Tarnay Mária	12.— „
Fáth Imre	6 30 „	Medveczkyné Szabó I.	5.40 „	Temessy Ilona	1 40 „
Gáspár László	3.— „	Mayherr Mária	8 40 „	Tuboly Jenő	23 00 „
Gámán Rózsa	6.30 „	Molnár Sándor	10 60 „	Timár István	10 60 „
Gadácsi Margit	3 60 „	Molnárné Kárpáthy P.	14 40 „	Végh József	19.— „
Gáspár János	1.— „	vitéz Mária Gábor	10 60 „	Véghné Molnár K.	23 80 „
Gyurkiczné Lehoczky M.	5.— „	Marcy Tivadar	10 60 „	Varga Edit	20 60 „
Györkösné Péterffy R.	3.10 „	Márton Lajos	34 50 „	Vásárhelyi Sándor	10 60 „
Horváth Ferenc	2.40 „	vitéz Mártháné Paulik I.	1.80 „	Várnay Ilona	2 20 „
Hőbausz Mária	1 20 „	Nagy Izabella	5.— „	Westsik Károly	6 30 „
Dr. Horváthné Kovács F.	28 71 „	Nárayné Horváth E.	28.19 „	Windt Erzsébet	5.— „
Hegedűs Etelka	5.10 „	Nádaskayné Padala J.	10 60 „	Würtzné Ruber K.	2 40 „
Helyes Erzsébet	5.10 „	Nagy Sándor	0 60 „	Dr. Winterné Varga M.	12.— „
Illy Irma	10 60 „	O'Égán Aloizia	10 60 „	vitéz Zentay Rezső	15 08 „
Igonda János	14.70 „	Petrovskynéné Nagy I.	10 60 „	Zsilákné Kayos E.	3 60 „
Ilonczay Mária	15.— „	Pásztory Ferenc	10.60 „	Uzon Anna	10.60 „
Juhász József	10 60 „	Paárné Fazekas P.	5.70 „		

Kisujszállítás, 1940. január 19.

Vrannay Kálmán sk. főpenztáros.

Vassósi József könyvnyomda Kiskunfélegyháza, Bercsényi u. 2. — Nyomdáért felelős: Tóth Miklós üzemvezető. 2389